

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กีฬาวอลเลย์บอลเป็นกีฬาสากลที่ได้รับความนิยมเล่นกันอย่างแพร่หลาย ซึ่งในปัจจุบันมีการแข่งขันในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา จนกระทั่งถึงระดับโอลิมปิกเกมส์และชิงแชมป์โลก วอลเลย์บอลเป็นกีฬาที่มีคุณประโยชน์มากมายหลายประการ ช่วยพัฒนาร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา อีกทั้งยังเป็นกีฬาที่เปิดโอกาสให้บุคคลทุกเพศ ทุกวัยได้เล่นหรือออกกำลังกาย กีฬาวอลเลย์บอลเป็นที่นิยมทั่ว ๆ ไป เนื่องจากเป็นกีฬาที่มีคุณสมบัติพิเศษอยู่ในเกมการเล่นที่สนุกสนาน ผู้เล่นต้องมีการเคลื่อนไหวร่างกาย ต้องใช้ความคิด ใช้ปฏิภาณไหวพริบและเทคนิคความสามารถส่วนบุคคลมาร่วมในการเล่นเป็นทีม เพื่อเอาชนะ ฝ่ายตรงข้าม มีความเหมาะสมที่จะใช้สอนในทุกระดับชั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมบุคลิกภาพที่ดีให้กับผู้เรียนและผู้เล่นเพราะว่ากีฬาวอลเลย์บอลเป็นกีฬาประเภททีม ที่ใช้ลูกบอลเป็นอุปกรณ์ในการเล่น ส่งเสริมพัฒนาทักษะการเล่นด้วยทักษะส่วนบุคคลรวมถึง การใช้กิจกรรมระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนและวัยเดียวกัน ถ้าครูไม่ให้ความช่วยเหลือในทางที่ถูกต้อง และเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนแล้ว จะส่งผลทำให้การเรียนรู้ของนักเรียนไม่ประสบผลสำเร็จ ในการเรียนเท่าที่ควร เกิดความท้อแท้จนต้องออกจากโรงเรียน ซึ่งจะทำให้เกิดความสูญเสียทางการศึกษาและเกิดปัญหาทางสังคมต่อไป ดังนั้นครูผู้สอนต้องสรรหาวิธีการจัดการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม เพื่อที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและควรคำนึงถึงความรู้สึกของผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงบรรยากาศในชั้นเรียน เนื่องจากบรรยากาศในชั้นเรียนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน หากบรรยากาศในชั้นเรียน มีความเหมาะสมอบอุ่น ส่งผลให้ผู้เรียนมีสุขภาพจิตดี มีความสนใจและตั้งใจศึกษาเล่าเรียนอย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งมีเจตคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นอีกด้วย (สุพล วังสินธุ์, 2534, หน้า 9)

จากการสังเกตการเล่นวอลเลย์บอลของนักเรียนที่ทำการสอน พบปัญหาคือนักเรียนมีทักษะและผลสัมฤทธิ์ทางด้านกีฬาต่ำ ซึ่งสาเหตุอาจเนื่องจากตีบอลไม่ได้แล้วไม่กล้าซักถามครู

แต่ถ้าที่จะถามเพื่อนมากกว่า อีกสาเหตุหนึ่งเกิดการกลัวลูกบอล ตีบอลแล้วเจ็บมือ เจ็บแขนหรือตามร่างกายเพราะต้องเคลื่อนที่เพื่อเล่นลูกบอล รวมถึงการไขว่คว้าของร่างกายไม่ถูกต้อง เช่น ข้อศอกงอ แขนทั้งสองไม่ขนานกัน ข้อมือและแขนไม่วางในระดับเดียวกันรวมทั้งไม่เข้าหาบอล ปัญหาดังกล่าวผู้ศึกษามีความสนใจในการนำกลวิธีเพื่อนช่วยเพื่อนมาใช้พัฒนาทักษะการเล่นวอลเลย์บอลให้กับนักเรียน เนื่องจากโดยธรรมชาติของเด็กวัยเรียนที่กำลังเข้าสู่วัยรุ่น มีการคบเพื่อน เรียนรู้และร่วมกิจกรรมกับเพื่อนที่ตนเองไว้วางใจ มีการค้นหาเกิดความสนิทสนมในชีวิตประจำวันมักอยู่กับเพื่อน รับฟังปัญหาของเพื่อน พูดยกย่องด้วยความเข้าใจมากกว่าบุคคลในวัยอื่น จากธรรมชาติของเด็กวัยเรียนและพฤติกรรมในการคบหาเพื่อน จึงสอดคล้องกับกลวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer-Assisted Learning Strategies) และจากการศึกษาเกี่ยวกับวิธีสอนทักษะการเล่นกีฬาที่หลากหลายพบว่า กลวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นกลวิธีที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นกลวิธีที่สามารถพัฒนาทักษะของผู้เรียน อีกทั้งยังเป็นการสอนที่ส่งเสริมเจตคติของผู้เรียน

ดังเช่น Caserta-Henry (1996, p. 500-503) ที่ได้ค้นพบว่า รูปแบบหนึ่งของกลวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer-Assisted Learning Strategies) คือกลวิธีที่สามารถเพิ่มพูนเจตคติที่ดีต่อการเรียนและช่วยปรับปรุงอุปนิสัยของผู้เรียนอีกด้วย กลวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer-Assisted Learning Strategies) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน โดยการปฏิบัติกิจกรรมเป็นคู่ เป็นการสอนที่มีกิจกรรมที่สนุกสนาน ช่วยสร้างแรงจูงใจแก่ผู้เรียนให้มีความกระตือรือร้น อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่มีความสามารถทางทักษะการเล่นวอลเลย์บอลได้รับบทบาทเป็นผู้สอนแก่คู่ของตน ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าตนเองได้รับการยอมรับจากเพื่อน มีโอกาสได้แสดงความสามารถและสามารถทำหน้าที่เป็นผู้สอนแก่เพื่อน จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกสนานกับการเรียนพร้อมๆ กับการเกิดทักษะและความสามารถในการเล่นวอลเลย์บอล กลวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนจึงเป็นอีกกลวิธีหนึ่งที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการทำกิจกรรมเป็นคู่หรือกลุ่มย่อย เปิดโอกาสโดยให้ผู้เรียนร่วมมือกันทำกิจกรรม มีการช่วยเหลือกัน และได้มีปฏิสัมพันธ์กันอันจะส่งเสริมความสามารถทางวิชาการและปลูกฝังทักษะทางสังคมให้แก่ผู้เรียน และช่วยพัฒนาความสามารถทางการเรียนของผู้เรียน โดยเฉพาะที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างได้ผล

ซึ่ง Maheady, Mallette, Harper, Sacca and Pomerantz (1994, p. 271) และ Cohen and Wills (1985, p. 310-357) พบว่า การเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กันจะช่วย

ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพราะหากผู้เรียนมีแรงหนุนทางสังคมจะทำให้บรรยากาศในการเรียนดีขึ้นและส่งผลให้ผู้เรียนคลายความวิตกกังวล นอกจากนี้ เรวัตติ์ กาวิตะ (2533, หน้า 64) กล่าวว่านักเรียนที่เรียนอ่อนมักจะขาดแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเอง เนื่องจากไม่ได้รับการคาดหวังจากครูและการช่วยเหลือจากเพื่อนนักเรียนที่เก่งกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเกี่ยวกับความสำคัญของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนให้เกิดขึ้น โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทำงานร่วมกัน มีความรับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น เพื่อให้บรรยากาศในชั้นเรียนมีความเป็นกันเอง เพราะการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนเป็นการพัฒนาผู้เรียนและส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ ทศนา ประสานศรี (2536, หน้า 20) ยังพบว่าสำหรับปัญหาความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของนักเรียนแต่ละคนในชั้นเรียนซึ่งมีทั้งกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน การให้ผู้เรียนสอนกันเองจะช่วยสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้เป็นไปแบบช่วยเหลือกันเป็นกันเอง ไม่เคร่งเครียด ลดความวิตกกังวลในการใช้ ภาษาที่มีอยู่อย่างจำกัดของตนเอง และผู้เรียนที่เรียนอ่อนจะเข้าใจคำอธิบายจากผู้เรียนที่เรียนเก่ง ได้ดีกว่าครู เนื่องจากผู้เรียนที่อยู่วัยเดียวกันสามารถใช้ภาษาของผู้เรียนเองสื่อความหมายได้ดีกว่า และยังจะเข้าใจถึงปัญหาของผู้เรียนด้วยกันได้อย่างลึกซึ้งเพราะมีความสามารถในการรับรู้อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน

กลวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนยังส่งเสริมให้ผู้เรียนที่ทำหน้าที่เป็นนักเรียนผู้สอนเกิดความภาคภูมิใจในตนเองเนื่องจากได้ช่วยเหลือเพื่อนและเห็นพัฒนาการทางทักษะวอลเลย์บอลของเพื่อนในขณะที่ผู้เรียนที่เป็นนักเรียนผู้เรียนจะมองเห็นคุณค่าในตนเองที่พบว่าตนเองมีทักษะวอลเลย์บอลสูงขึ้น เล่นวอลเลย์บอลดีขึ้น และยังสามารถรับบทบาทเป็นนักเรียนผู้สอนได้อีกด้วย เนื่องจากโดยธรรมชาติแล้วคนเราจะชอบการทำงานหรือร่วมกิจกรรมที่ตนเองมีความรู้สึกรู้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม รู้สึกรู้ว่าเป็นคนมีความสามารถและความรู้สึกรู้ตนเองมีความสามารถ เป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของตนเอง นอกจากนี้ จิตตินันท์ บุญสถิตกุล, 2545, หน้า 65-66) กล่าวว่าการศึกษาทักษะวอลเลย์บอลร่วมกันยังช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะทางสังคมไปพร้อมกัน และการทำกิจกรรมร่วมกันมีพื้นฐานอยู่บนการยอมรับซึ่งกันและกัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะนำกลวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนมาใช้เพื่อส่งเสริมความสามารถทักษะวอลเลย์บอลของผู้เรียนที่ทักษะวอลเลย์บอลต่ำ โดยศึกษากับกลุ่มเป้าหมายนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเวียงมอกวิทยา

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อเปรียบเทียบทักษะการเล่นวอลเลย์บอลก่อนและหลังการใช้กลวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเวียงมอกวิทยา

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนเวียงมอกวิทยา จำนวน 105 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนเวียงมอกวิทยา จำนวน 34 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรต้น

กลวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน

2. ตัวแปรตาม

ทักษะการเล่นวอลเลย์บอล

พฤติกรรมความสนใจและความตั้งใจเรียน

สมมุติฐาน

นักเรียนมีทักษะการเล่นวอลเลย์บอลเพิ่มขึ้นและมีความสนใจ ตั้งใจเรียนมากขึ้น เมื่อได้รับการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวทางกายหลังการใช้กลวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน

ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาที่นำมาใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมตามกลวิธีการเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวทางกายในการเล่นวอลเลย์บอล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 34 คน จำนวน 10 กิจกรรม กิจกรรมละ 50 นาที ซึ่งมีขอบเขตเนื้อหาของกิจกรรมดังนี้

กิจกรรมที่ 1 แบบฝึกทักษะการส่งเสริมสมรรถภาพนักกีฬา วอลเลย์บอล

กิจกรรมที่ 2 แบบฝึกทักษะการเคลื่อนไหวที่

- กิจกรรมที่ 3 แบบฝึกทักษะการสร้างความคุ้นเคยกับลูกวอลเลย์บอล
- กิจกรรมที่ 4 แบบฝึกทักษะการเล่นลูกสองมือล่าง
- กิจกรรมที่ 5 แบบฝึกทักษะการเล่นลูกสองมือบนหรือการเซต
- กิจกรรมที่ 6 แบบฝึกทักษะการตบ
- กิจกรรมที่ 7 แบบฝึกทักษะการหยอด
- กิจกรรมที่ 8 แบบฝึกทักษะการเสิร์ฟด้วยมือล่าง
- กิจกรรมที่ 9 แบบฝึกทักษะการเสิร์ฟด้วยมือบน
- กิจกรรมที่ 10 แบบฝึกทักษะการเล่นทีม

นิยามศัพท์เฉพาะ

กลวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีการจับคู่ระหว่างผู้เรียนที่มีทักษะการเคลื่อนไหวทางกายในการเล่นวอลเลย์บอลดีกว่ากับผู้ที่มีทักษะการเคลื่อนไหวทางกายในการเล่นวอลเลย์บอลต่ำกว่า เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในขณะที่ทำกิจกรรม โดยผู้เรียนที่ทำหน้าที่เป็นนักเรียนผู้สอน ได้รับการฝึกอบรมแนวทางการเคลื่อนไหวทางกายทักษะแต่ละกิจกรรมจากผู้ศึกษา และผู้เรียนแต่ละคู่ทำกิจกรรมแบบฝึกทักษะการเคลื่อนไหวทางกายในการเล่นวอลเลย์บอลจำนวน 10 กิจกรรม โดยผู้เรียนที่ทำหน้าที่เป็นนักเรียนผู้สอนเป็นผู้ทำกิจกรรมก่อนเพื่อเป็นตัวอย่างแก่นักเรียนผู้เรียน และผู้เรียนแต่ละคู่ต้องสลับบทบาทกันเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่มีทักษะการเล่นวอลเลย์บอลต่ำกว่าได้ทำหน้าที่เป็นนักเรียนผู้สอน

ทักษะการเคลื่อนไหวทางกาย หมายถึง ความสามารถในการเคลื่อนไหววัชระทุกส่วนของร่างกายอย่างคล่องแคล่วและสอดคล้องกับการเล่นวอลเลย์บอล การเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย การใช้กล้ามเนื้อ การประสานงานของการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น การเดิน การวิ่ง การกระโดด

นักเรียน หมายถึง ผู้เรียนซึ่งเป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนเวียงมอกวิทยา จำนวน 34 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา

1. ได้แนวทางการในการเลือกใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาทักษะในสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ต่อไป

2. ได้แนวทางในการใช้กลวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนในการพัฒนาทักษะในระดับชั้นอื่น ๆ ต่อไป
3. ได้แนวทางในการพัฒนาความสนใจและการตั้งใจเรียนในสาระการเรียนรู้สูงศึกษาและพลศึกษา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved